

مرکز اداره سی

در سعادته اسم الله التندہ قابور خاندہ
۱۱ نومروی اولی در ادب عمومی موافق
اثار مع الافتتاح قبول و درج اولی نور
اوراق سکوندر مک آتونه اولی اوزو
ایدنلر اداره خانه مزه مراجعت بیورملیدرلر
درج اولی ان اوراق اعاده اولی ناز .

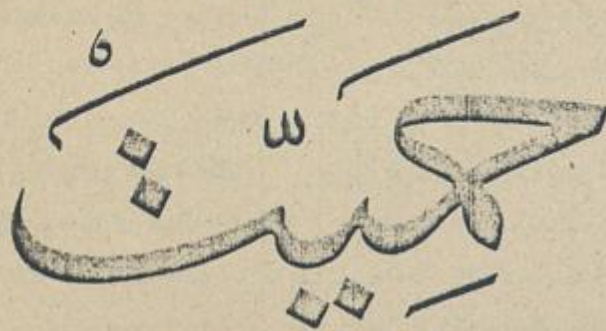
محرری
خلیل ادیب

- (بازار ابرسی) -

شرائط اشترا

در سعادته و طفره لری ایون المی آیلن
آتونه بدلی ۲۰ سنه لکی ۱۰ غروشد
بدلی مقابلی پوسته پولی قبول اولی نور .
نمطه سی ۲ غروشد .

مدیر و صاحب امتیازی
مسطفی رضا

{ آثار ادبیه و مواد فنیہ حی حاویدر . اون بش کونده بر نشر اولنور }

تاریخ تاسیسی :

معارف نظارتک رخصتی حائر در

۱۷ نیسان سنه ۱۳۰۲

صنایع تقیسه ملیه من

چنیجیلک

۶

چنیجیلک دخی مقدا ممالک شرقیه غایت مهم
و مقبول بر صنعت ایدی - که بر زمان حائر اولدینی اهمیتک
درجه سی الیوم موجود اولان اثار متباقیه سیله کشف
واستدلال اولنه بیلیر .

بو صنعت اولجه ایرانیلردن اخذ و اقتباس اولنمش
و عثمانیلر النده بر قاندها مظهر ترقی اولمشدر .

ممالک شرقیه ده پایلان چنیلر اوج نوعه تقسیم اولنور - که
برنجی واک اسکیسی بروسه ده یشیل جامع شریفک ،
در سعادته طوب قپو سرای همایونی داخنده واقع موزة
همایونک چنیلیدر . بو چنیلر عادتاً قالین طوغله شکنده
پایسلوب رنگلی سر ایله رسم ایدلش و بویاندقدن صکره
آنشه قونلمشدر .

ایکنجی نوعی سلطان سلیم اول زماننده ایجاد ایدلمشدر .
بونوع چنیلرک سطحی دیکر لری کبی دوز اولیوب رسملری
قبارتمه برخط ایله یکدیگرندن آیرلش و بونوع چنیلر ده
اکثر یا لیمونی صاری رنگ ایله آجیق یشیل رنگ
قوللانلمشدر .

بونوع چنیلر دیکر لرینه نسبتاً ده نادر اولوب
نمونه لری ده در سعادته سلطان سلیم جامع شریفنده و شهزاده
تریه سنده و سرای همایون ایاجیلر کوشکی قپوسنک ایکی
طرفنده موجوددر .

اوجنچی نوعی دوکولش چاقاق طاشندن و دیگر برنوع
بیاض طوبراقدن ایجه طابوقه لری اوزرینه قویومائی و قرمز
و فیروزه مائیسی و بعضاده یشیل و مور رنگلرله ترسیم
ایدلش و یازیلری طوغری بدن طوغری به یازلدقدن صکره
هر بریسی ایری ایری سره باتیر یله رق و قوریدیلر رق فورونه
قونلمشدر .

طشره لرده و در سعادته موجود اکثر بنالرک دیوارلرنده
کوریلن چنیلر ایشته بونوع دندرلرکه بونلرله دیکر ایکی
نوع چنیلری یانلرک اظهار ایلدکلری مهارت کامله انسانی
وله و حیرته دوچار ایدر .

بو چنیلرک رنگلرنده کی لطافت و رسم و یازیلرنده کی
نفاست شویله طورسون انسانی الکیز یاده حیرته دوچار ایدمک
برجهت وارددر - که اوده جوامع شرقیه نیک اکثر یسندم
موجود اولنلرک یازیلرینه نظر دقتله باقیلور ایسه
اکلاشیله بیلیر . مع مافیه بو خصوصده سطحی بر صورتده
معلومات ویرمک اقتضا ایدر . شویله که :

چنیلرک بهر لوحه سی قطعنه کوره سکر و اون
ویا خود بش یوز عدد طابوقه اوزرینه یازلش اولدینی
حالده بو طابوقه لری یکدیگر بیک حذاسنه کتیر یلنجه هر بر بار -
چه نیک اوزرنده بولسان یازیلر ده اصلاً مخالفت اثری
کور یله من ؛ کاملاً یکطرزده و بر برینه تمایله موافق بر حالده
بولندقلری کوریلور . حالبوکه بر بیوک یازی یازلدینی حالده
اویازینک هر بر بار چه سی بر بشقه طابوقه اوزرنده قالب
و بونلر فورونه قونلدینی زمان بالطبع بعضیسی از و بعضیلری
زیاده جه پیشمش بولنور ؛ بناءً علیه هر بر بار چه نیک بر بشقه

طرزده اولسی ویکدیگرینه تقریب ایدیلنجه یازیلرله رسملرک
توافق ایتماسی لازم کلیر .

ایشته برکره شومشکلات دوشونلسون برده چینی یابان
استادانمزک بش الی یوز طابوقه دن مرکب برلوحه نك
هر بر پارچه سنی بر درجه ده یشیرمه موفقیترلی مسئله سی
تصور اولسون : بوموفقیته از بر مهارت و همتله حصوله
کله جک شیلردنمیدر ؟

چنیلرک اهمیتی مقبولیتی بوندن عبارتده دکلدر :
رنکلرینک پارلاقلی ، سرلرینک لکسز و غایت شفاف
بولنمسی ؛ رسم و یازیلرینک نهایت درجه ده نفیس اولملری
خصوصاری ده بشقه جه جالب نظر دقتدر . حکاکلرک ،
رسملرک صنایع نفیسه ملیه مزک بوشعه سنده پک جوق
خدمت و معاونت ایش اولدقلری بداهه اکلاشیلیر .

شایان تأسفدر - که بوضعت عالینک دخی هجرتک اون
ایکنجی عصر ندنبری تدنی به باشلادینی بعض اینده کوریلن
اسکی چنیلرک معاینه سندن استدلال اولنور و بوکونکی کونده
ایسه چنیلرک کاملاً محو اولمشدر دنبله بیلیر .

اوروپالیر اون سکر یکریمی سنه دنبری نظر دقت
واعتنالی رینی اسکی چنیلر مزه عطف ایتمکه باشلایه رق
و پارسده بونلری تقلیده قالدقیشه رق هنوز قعاستجه زمیکلرک
درجه سنه ایصال ایده مامشدر ایسه ده - مساعی و اقدامات
متوالیه لری اثری اولق اوزره - بوکونه کلنجه یه قدر
ایجه ترقی ایتدیرمشدر . مع مافیه ترقینک بودرجه سنی
کافی کورمیه رک بو بر لحظه امیددن فارغ اولیه رق دائماً
چالشمقده و بر جوق تجارب اجرا ایلمده اولدقلری کبی
چینی فابریقه لری ده کوندن کونه تراید وتوسع ایتمکده در .
اوروپالیر بوضورتله بر طرفدن چینی فابریقه لری
توسیع و تزید ایده رک تجارب اجراسیله اوغراشمقده
اولدقلری کبی دیگر جهتدن ده نمونه لری تزیده حصر
همت ایده رک بش اون سنه دنبری بورادن فرانسه یه
پک جوق اسکی چنیلر نقل ایلمکده درلرکه بو آنه قدر
اله کپیروب نقل ایلدکلری چنیلرک مقداری تخمین
ایدیله میه جک بر درجه ده در !!

صنایعک ترقیاتی اوغورنده هیچ بر فداکارلقدن
چکنیمان و هر طرفه صوقیلهرق استفاده طریقی ارشیدیران
اوروپالیرک بوبایده کی اقدام و همتلرینی صراحه بیلدیره جک
امثالدن بریسی شودر - که ممالک محروسه نك هر جهتده

کرک افراد یونده بولان و کرک جامعلردن ، مدرسه لردن ،
تربه لردن سوکیلوب آشیریلان چنیلرک دانسی مقدا
انتیقه چیلردن برر مجیدی به اله بیلور ایکن شمعی بهری
بر وایکی عثمانلی التونه قدر صاتیلمقده در .

ایشان مدعا ایده جک امثالدن بر دیگریمی ده زیرک
یقوشنده چنیلر حمام نسیمه ایدیلن حمامک چنیلریدر .
اون ایکی سنه مقدم اوقاف همایون نظارتی طرفندن ویریلن
مساعده اوزرینه مذکور حمامده موجود اولان چنیلرک
کافه سی اوتوزر غروشه لودوویق نام انتیقه جیه صاتلمش
ومرقوم چنیلری کاملاً سوکوب پارسه آشیره رق دانسی
یکرمی در درفرانقه صاتمشدرا حتی مرقوم لودوویق بیکلرجه
چنیلری سوکدیکی صروده ارباب مراقدن بر ذات حمامه
کیدوب چنیلری کورمش وفوق العاده تقدیر ایله برقاج
کون اول اوتوزر غروشه النان پارچه لردن التمش
عددی یارمشر لیرایه اله بیلمشدر !

درت سنه مقدم بعض جوامع و تربه لرک تعمیری نام
وشهرتی طاتمش برفرنکه تودیع اولنسدینی و مرقومک
بو وسیله دن اتهاز فرصته اسکی چنیلری سوکوب پارسدن
کثیرتدیکی بر طاقم قلب چنیلری اسکیلرک برلرینه وضع
واستعمال ایلدیکی ده پک جوق ذوات نزدنده معلوم اولان
احوالدندر .

فنا ایش

ژان ژاق روسونک سرزنشی حاوی { وولتره }

یازدینی مکتوبدر

ارتق سزی نصل سوه بیلیرم؟ شا کرد کالکسز ،
مفتون فضیلتکسز اولدینم حالده حقمده روا
کوردی که کس معاملات غیر لایقه بی پک زیاده تأثیراب
ایلمشدر . بر انتساب اوغورنده ژهنوی غائب ایتدیگز ؛
کندیلرینه دائماً سزی ثنا ایتدیکم . دائماً ستایشخوانکز
اولدینم ایچون - مکافات مقامنده - همشهریلرمی
بندن تنقیر ایتمکه چالشدیکز ! وطنمده اقامتی نظر مده
نحملکداز بر حال اولق اوزره تلقی ایتدیرن سزسکسز ؛

دیار اجنبی ده هر درلو تسلیدن محروم اوله رق ترك حیات
ایتمکله سببده سز اوله جقکیز : رفاقتکیز سایه سنده
وطنده نائل اوله جنم شرف وسعاده بدل مذبله ایچنده
کمال سفالت و پریشانی ایله یاشامقلمغه سیبت ویرنینه
سز اولیورسکیز .

ماحصل سزدن متفرم ، چونکه اوله ایستدیکیز :
ارزو ایتیش اولسه ایدیکیز شمدی نصل اظهار نفرت
ایدیور ایسه محبتده اوصورتله لیاقت کوستره بیلیردم .
حقکرده قلباً حاصل ایلدیکم حیادتدن انجق مائر
عرفانکزه اولان انجذاب ومفتونیم باقیدر - که اوده
کیسه نك انکار ایده میه جکی برشیدر . تعظیم و حرمت
یالکیز هنر و معرفتکزه مخصوص اولدینی ایچونده قباحت
بنده دکلدیر : بوخرمتی دائماً محافظه ، بو باید اصل
قصور ایتماکه چالیشه جنم کبی بولیافتی حائر اولئر حقنده
دخی حییات حرمتکارانه عرضه کندمی مجبور عد ایدرم .

§

ژان ژاق روسونک غلیان حییات و هیجان افکار ایله
یازلمش اولدینی مآلندن استنباط اولان شو مکتوبی ابنای
بشرك جالب حیرت و تأسف بعض خفایا و معاملاتنه
واقف اولئر نزدنده محاسن اخلاقك برنمونه سی مقامنده
تلقی ایدیله بیلیر .

یاس اغتراب ، الام سفالت و نفرت کبی وجدانی
تأثرات ایله برابر اعتراف حقیقت و تقدیر محاسن کبی خصائل
ممتازة انسانیه یی محافظه یه موفق اولمش بر مرد کامله
- انسانیت ادعاسندن فارغ اولیانلر ایچنده - بیکده بر
تصادف اولئور .

ژان ژاق روسو فرانسه اعظم ادباسندندر . ابوالضیا
توفیق بك اذربینك (کتابخانه مشاهیر) عنوانیه بیدری
نشر ایلمکده اولدقلری کلیاتك اون برنجی جزوی مشار
الیهك ترجمه حائی حاوی اولوب جناب توفیق هنرور
طرفندن یازیلان مقدمه مکتوبك مندرجاتی تفسیر وقارئین
کرامی بو ایکی فرانسز ادیبك بعض احوال خصوصیه سندن
خیر ایده جکی جهتله حیمته عینادرجی مناسب کورلمشدر :

خلیل ادیب

—o—

ژان ژاق روسو

روسونک نامی یاد ایدیلنجه وولترک ، وولترک اسمی

ذکر اولنجه روسونک خاطره کلامی بو ایکی شخص
مشهورک احوال خصوصیه سی بیلانلرجه همان ناقابلدر
دینه بیلیر .

وولترله روسو اون سکزنجی عصرک اعظم
ارکانندن ایدیلر . شوراسی محققدرکه هر ایکیسی ده
ایری ایری مظهر یتده ادملر اولدینی حالده هنر ایکیسی ده
بر مقصده خدمت ایتشلردر .

وولتر هرشیدن بحث ایدر : وهر بحث ایندیکی
شیده مظفریتی احراز ایلردی . روسو ایسه « برعارفم که
ضدینه کتدم بوعالمک » قولتک ماصدق مشخصی اولغله ،
یالکیز ایندیکی شیدن بحث ایدر و بحث ایندیکی شیر
اکثریت اوزره مباحث متعارفه نك خلافته ظهور ایلردی .
مثلاً ، عالم فضل و عرفان اساسکیر اولدینی زماندن
بری ، هرکس هر درلو معارفك کالندن انتظار ایده کلدیکی
حالده ، روسو معارفی سعادت بشرك آفتی اولمق اوزره
ادعا و ادعاسی ایسه قوی و ناقابل رد و ابطال برهانلرله
اثبات ایلمشدر .

وولتر فطرة ظرافته مالک ایدی . روسو ایسه افکار
بسیطه احبابی عنندنه غریب بعد اولنجه حق اطواره منعمک
ایدی .

بری بزه کوی ظریف الطبع اولمق حیثیتله سرایلره
وارنجه محافل اکابردنه بزم اراق ایلردی : دیکری
درست خولق لوازمندن بولنان درشت کولقدن آریله
مدینه چون مساکن فقرا اولان طبقات سقیفه ده اقامتله
(امیل) نامنده کی طفل مفروضی مخاطب عد ایده رک
ارباب شایه لالاق ایلردی .

وولتر عالم اکابر پروردگاسندن اولدینی ایچون زماننک
اخلاق خواصیله تخلق ایتیش ایدی . بناء علیه ندیمکیله
افتخار ایندیکی بر بزم کباردن آریلیر آریلماز بر منظومه
هیجویه ایله یاران مجلسی تزییف ایلردی .

روسو ایسه بولندینی کوشه فراغ و استغنادن گاه بر
حکمدارک عطیه سی . ایصاله مأمور اولانلره وله آور
اوله حق برطور عالیجنابانه ایله فرلادوب آثار : وگاه
بر حکمدارک دعوتنامه سنه نزاهت تربیتکارانه ایله استقامت
مردانه یه الی الابد نمونه طویله بیله جک برلسان ایله
جواب رد یازاردی .

حاصلی (وولتر مداهنه لازم اولدینی یرده) مداهن

کبیر بر فیلسوف ایدی . روسونک ایسه اطوار و افعالی کافه خصوصاً نونه اخلاق اوله حق فضائله مصروف ایدی .

معیشتری آره سنده بعد المشرقین درجه سنده مبانیت و معاشرت و مسلک لرجه دخی او مرتبه لرده مخالفت اولدینی حالده ربع عصر قدر بر مدت ظرفنده یکدیگرینک افکارینه معارض و معترض کچمه لری اعتبارله حیاتلری همان بر برینه قارشیش اولان شواییک ذاتک بر درجه یه قدر تعیین ماهیتلری ایچون بویله بر مقایسه یه لزوم کورلمشدر .
ابوالضیا توفیق

برجوابنامه

سلانیک ۲۱ اغستوس سنه ۳۰۲

عزیز ایدیم !

مکتوبکی الدم ، بک سوندم . تقدیر کوزل ، تقدیر طبیعی یازلمش . منبکی کوزل ، بحراسی حقیقت اولان سوزلر دائماً کوزل ، دائماً مؤثر اولورلر بونک ایچوندرکه مکتوبکی بک بکندم ، بکا بک زیاده تاثیر ایتدی . بر دکل ، برقاج دفعه لر اوقودم .

بزم بشیر فؤاد بک افندی ایله جریان ایدن مباحثه من اوزرینه میدانه چیقان مسالک مباحثاتی حقیقه سرد ایتدی بک مطالعات هب مصیب هب طوغریدرلر . بومسئله یه دائر نهال مجموعه سنده نشر اولان عشاق زاده خالد بک افندی بک مکتوبی ذاتاً بردفعه کوزدن بکیرمشدم . توصیه ک اوزرینه بردها اوقودم .

دقت ایتدی بک خالد بک افندی ره (آلیزم) مسلکی ترجیح ایتدی بک حالده سوزلری ره آل دکلدر . (ایده آلیزم) مسلکی مروجارینک اک شدتیلری قدر مبالغه و خیالی یازلمش .

صبرایت سوزیمی اثبات ایده بک دلیللم وار .

خالد بک افندی رومانیزم ایچون ، مسلک سوزلک مسلکی حکمی و یرمشدر بر حکم او یله قولایجه قبول اوله حق حکملر دئمیدر ؟ تحف دیمک اولیورکه امیل زولا و رفقاسی کلزدن اول عالمده ادبیات ایچون بر مسلک یوق ایدی . حالبوکه ، مسالک منازعاتی اولدینی بک اعلا بیلورز .

کندیلرینک دیدکلی کبی عالمده (ره آلیزم) دن بشقه مسلک بولمیدیغه قناعت ایدمک لازیمکسه حال حاضرده عثمانلی ادبیاتنده ده هیچ بر مسلک بولمیدیغه حکم ایدمک لازیمکسور . چونکه ، بوسون کمال ، مدحت ، اکرم ، حامد بک افندیلر حضراتی کبی اعظم ادبا و حکما من هب رومانیزم مسلکنده یازسیورلر .

اگر فرانسه ده موجود اولان مسالک بزه تطبیق اوله حق اولسه رومانیزم مسلکک موجد و مروجلری ینه مشار الیهم اولدینی کوریلور . بزه ره آلیزم مسلکی اوزرینه یازلمش بر اثر ادبی هنوز کورلمدی . دیمک که هنوز بومسلک انتشار ایتدی . یالکز بشیر فؤاد بک افندی ترویج ایدیورلر . بنده ره آلیزم مسلکی مسالک سائره یه ترجیح ایدرم ؛ فقط دیکر لرینی ده فائده سزدر دیمم . مسلک سز لکدر . حکمی ایسه هیچ و بره مم .

زیرا ره آلیزم اولسون رومانیزم اولسون هب بر مرکز کیدر . یوللر ایری ایسه ده مرکز بردر . مقصد بردر . ایکسیده اخلاق و افکار عمومی بک تصفیسی ایچون اوغراشیور .

ویقتور هوغو یازی یازمغه باشلار باشلامز هر نوع الفاظی لسان ادبه قبول ایتدی ایسه ، خالد بک افندی بک تلقی ایتدی بک بر جنت اظهار ایتش اولدی . بر عکس خدمت ایتدی . چونکه هوغو لسانی محدود بعض آدمیره مخصوص اولقدن و محدودیتدن قور تاردی . نته کم بزه طرز جدید دیدیکمز مسلکده بوساس بومقصد اوزرینه تأسس ایتشدر .

نه حاجت خالد بک افندی بومطرز جدید طرفدارانندن اولدینی انکار ایدم . بوندن بشقه ، تقدیر ایتدی بک ره آلیستلر هر درلو الفاظی قوللاقم خصوصنده روما . نیکلردن ده آرز تعصب کوستر دیلر . بو بر عیب ایسه دهاییوکی انلر ایدیور دیمکدر . بوقسه بر حرکتی رومانیتیکلر ایچون عیب ، ره آلیستلر ایچون فضیلت عد ایتک حقیقت برستک شعارندن عد اولنه مم .

عموماً استعمال اولان الفاظی لسان ادبه قبول ایتکده نه محذور تصور اوله بیلورکه ویقتور هوغو بونی یایدینی ایچون خالد بک افندی طرفندن مجنون اولق اوزره اتهام ایدلیدی .

خالد بک افندی بونه بویحی یازمقده اولدقلری

— حمیت —

جزوی و کلی حاصل ایتدیکمز استفادہ بی نفسمرہ
حصر ایتک ایستہمدیکمز ایچون فضلی نجیب بک برادر مرک
شوجوابنامہ سنی (حمیت) درج ایدیوروز۔ حقیقت حالہ
مقصدمزینہ استفادہ در۔ احتمال کہ ادبامز، اذکیامز
ایچندہ بو اباس اوزرینہدہ ادارہ افکار و بیان معلومات
ایتک ایستیان بولنور۔ حقیقت دہا واضح بر صورتہ
میدانہ چقار، دہا زیادہ استفادہ ایدیلیز، فامی اولور؟
{ بارقہ حقیقت مصادمہ افکار دن چقار }

بک جوق زماندنبری غزته لردہ، رسالہ لردہ مع التأسف
کورلمکدہ اولدینی کی موضوع بحث اولان مسالہ عائد
ورود ایدہ جک ورقہ لردہ، مکتوبلر دہدہ حقیقتک
سفسطہ یہ فدا ایدمک ایستلیدیکی اکلاشیلور ایسہ (حمیت)
مسکی حرمتہ اومثللو اناری نشرہ واسطہ اولمقندن توفی
ایدر۔

آداب مناظرہ یہ بحق رعایت ایدمک شرطیلہ
کوندریلہ جک اثار ایچون ہر زمان صحیفہ لرمزک آجیق
بولندریلہ جتنہ دائر سوز سولمکی ایسہ — معلومی
اعلام قبیلندن اولہ جنی جہتلہ — تفصیلات زائدہ دن عد
ایلرز۔

فہرست

{ فرانقلن } ک پاراطونری صورت کشنی (۰)

بک جوق یردہ انسانلر یالکز بر مقصدہ خادم بولنورلر؛
کومشی حیات ایچون اک نافع بر مادہ اولمق اوزرہ تحیل
وتلقی ایلرلر، ودیہ قدرت اولان حیاتی دہ کومش ایچون
بخش ایدلمش و پارہ قازانمغہ منحصر ظن ایدرلر۔
مساعی واقدماتیلہ عالم انسانیتی الی الابد کندیسہ
متتدار ایدن (بن زامن فرانقلن) ایسہ اصلا بویلہ بر خطایہ
اسیر اولما مشدر۔

فرانقلن ہنردن، فضیلندن بشقہ بر شیتہ حریص
دکل ایدی، تحریاتہ، تدقیقاتہ مانع اولہ جق ثروت
وسامانہ اصلا التفات ایتزدی، حیاتک نصفی تحصیل معرفت

[*] پاراطونر، اینیہ بی مساعی دن محافظہ ایچون یوکسک بر درکک اوزرینہ
قوتیلوب تل ایلہ ربط اولتان الت دافع الساعقہ،

اتنادہ بر دیوانہ جہنہ، تمیری قوللا مشلردر۔ بوتعبیری
بزطرز جدید ادب سایہ سندہ قوللانہ بیلورز۔ عجبا
بوسوز اوتوز قرق سنہ اول یازیلہ بیلورمی؟ (جنونانہ)
دیمکہ مجبوریٹ کورلمز می ایدی؟

مکتوبک دہا اشاعیلرینی او قور ایسہ ک کوریرزک
خالد بک افندی قلاسیکلری رہ آلیستردہ ترجیح ایدیور؛
چونکہ انلر دائما فضائلی تصویر ایدر مشلر! و یقتور ہوغو
فضیلندن بالکلیہ محروم برینی طوتار تصویر ایدر مش۔
بوسوز حقیقتہ او قدر مفاہیردر کہ بوبایدہ سوز سولمکہ
بیلہ لزوم کورمام۔ چونکہ و یقتور ہوغو نیک بر جوق
انارینی سندہ اوقومش سکدر۔ حتی رہ آلیستر ہوغو بی
عالمہ وجودی ممکن اولیان فضائلی انسانلردہ کوسترمکہ
چالشدینی ایچون خیال پرستلکہ اتہام ایدیورلر۔

رہ آلیستر کدہ جمعیت بشریہ نیک اک سفیل اک مدہش
محللرینہ واردقلری یازیلور کہ یوقاریدہ دیدیکم کی
بو حال عیب ایسہ ہر ایکسی ایچوندہ عییدر۔ فقط
حقیقتی تصویر ایتک ہیج بروقت عیب عد اولہ مز۔
بر محرر یالکز فضائلی کوستررسہ انک کتابی
اوقویوبدہ بر فکر جدی آلانلر بک جوق الدانیرلر۔
زیرا عالمہ یالکز فضائلک موجود اولدینہ حکم ایدہ جک
رزائل و شاعتک ندرجہ حکم فرما اولدینہ اخذ معلومات
ایدہ میہ جکدر۔

بونک ایچون رہ آلیستلرک دخی یابدینی کی ہر درلو
سفالت ہر درلو رزالتی کوسترمکہ جدی بر محرر ایچون
مجبوریٹ واردر۔

تکرار ایدرم کہ بندہ رہ الیم مسلکنی دہا زیادہ سور
وانی ترجیح ایدہ رم۔ فقط دیگر مسالکدہ: ساختہ
شیلردر۔ دیہ مم۔ عالمہ ہر ادیبک رہ آلیست اولمی
بک اعلادر؛ فقط قلاسیک اولمقندن ایسہ رومانیتک اولمق
بیک قات ایودر۔ رومانیتک عجم ادبایی کی خیال محال
ایلہ اوغراشمز۔ عالم وجوددہ وقوع بولمی محتمل اولان
وقایبی تصور و تصویر ایدرلر۔

انسان ہر خصوصہ حد اعتدالی محافظہ ایتلیدر
الترام ایدہ جکمز بر شیتی پارلاق کوسترمک ایچون دیگرینک
مزینتی انکار ایدر ایسہ ک حقیقتہ قارشی بک بیوک بر خطا
اتمش اولوروز۔

قرداشتک

فضلی نجیب

وكلاته نصف ديكرينى ده اجراى تجاريله توسيع دائره معلوماته حصر ايتش ايدى ؛ براملدن مستفيد اولور اولماز تفدينه حياتى دها على بر مقصد اوغورنده بذل وانيار ايلردى .

دائما ذهنى تشخيد وتنوير ايتك ، وطننه خدمت عرض ايلمك ، عالم انسانيتك ترقياى ايجون چالشمق اخص امالى ايدى . بناء عليه قرق ايكنجى سال حياتنه واصل اولور اولماز ثروت حاضره سنى درجه كافيه ده كوردى ، اون سكر سته برلكده چالشدني وشرف رفاقيه مسعوديته واسطه اولدينى (داويد هاله) ايله بيلارنده موجود اولان روابط اشتراك و مناسباتى قطع ايدرك - اعظم وطن پروران مياننده بر موقع ممتاز احراز ايتسه باعث اولان - مسائل جديده ايله اشتغال ايتكه باشلادى .

۱۷۴۶ سنه ميلاديسى - كه تاريخده حكمت طبعيه نك دور اغتلاسى اولق اوزره مقيددر : (بوتيل دوليد) كجى ، (موشن بروق) كجى اوتارينجده فيلادلفى ده كسب اشتهار ايدن كاشفلىر ، متفكرل مياننه برده ينه و طنداشلارندن اولان (قولسون) نامنده بر عالم التحاق ايتش ايدى كه مشار اليه اوزمان لوندره انجمن دانشى اركانى صره سنده بولنيوردى .

(فرانقلن) مسائل جديده ايله اشتغال ايتكه باشلادني ائنده (قولسون) مذكور تاريخده (فيلادلفى) ده بولنان مچانه بر (الكترىق) بوروسى كوندرمش ، بو بورونك شراره حاصل ايتسى ايجون اقتضا ايدن تعريفاتى ده بيلديرمش ايدى . مذكور بورو بر ارالق غرائب طبعى كمال دقتله معايشه به حصر وجود ايدن فرانقلن كه اله كچدى ؛ ديكر ايكي ذات ده بوروي ايلرجه نظر تدقيقه المشلر ايدى ؛ فرانقلن انلردن اول بوماده حقه ده كي افكار و مطالعاتى مشتاقانه (قولسونه) بيلديردى .

فرانقلن كه تدقيقاتى ، مطالعاتى حاوى اولان مکتوبلره دائر هنوز برقرار عمومى و قطعى و برلكسزين اولجه يعنى ۱۷۴۷ دن ۱۷۵۴ تاريخنه قدر بعد التجربه انكلتره جه صحت افاداتى ثابت اولدى ؛ مؤخرأ (بوفون) كه وصايسى اوزرينه مذكور مکتوبلر - فيلادلفى ده كشف ايديلان الكترىق حقه ده تدقيقات و تجارب جديده - عنوانيله فرانسزلسانه ترجمه اولندى .

مکتوبلر ايسته بوصورتله منتشر اولدقدن صكره مطبعه جيلق ، كتاب جيلق ، كاغد جيلق ، غزته جيلك ، پوسته

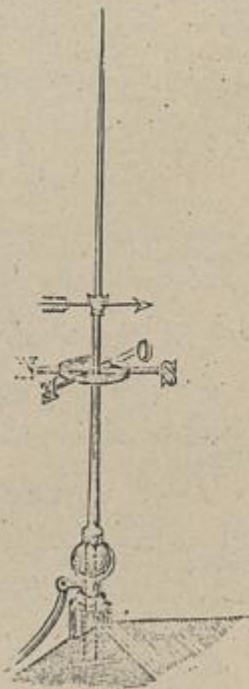
مأموريتى كجى خدمات عاليه ايله فيلادلفى احيا ايدن امريكا حكيمينك علوم عاليه نك اك نازك الك مهم بر قسمى ديمك اولان حكمت طبعيه ايله اشتغاله باشلادني ؛ كلاشلمش و بوجال پارس ، لوندره ، هولاندا كجى ممالك جسيه - ده دانشورائى دوجار استغراب ايلمش ايدى .

فرانقلن دور انديشانه و تجدد پرورانه تصورلرله بورونك اوچلارنده مواد الكترىقيه يي جذب ايدرك بر قوت بولندينى قهرس ايتدى .

صكره دن دها زياده دوشونه رك بوماده نك هرجه ته منتشر وقوت زياده اولان جهته مائل وخفى بر مابيع اولدينى و منتشر اولان خفيف شراره نك قوه الكترىقيه هانكي جهته ده زياده جه ايسه او جهته موازنه به خدمت اينديكي ده كشف ايتش و قوت زياده اولان جهته مثبت و عكس كنده منفى نامى ويرمشدر .

فرانقلن كه كشف ايلديكي بو كوزل نتيجه كنديسى دها مهم تدقيقاته سوق ايلمشدر . شويكه :

بر صفحه معدنيه اوزرنده اذابه ايديلان مقاطيسلى اكنه اوچلارينك - اوست طرفنده بركونه تغير وقوعه كتور مكسزين - متغير اولسى و مربوط بولنان اغاج خليل اديب بقيه كلا جك نسخده

مكتوب

امريقادى كى كتيخانه لك صورت تأسيسلرينه

واحوال عموميه نرينه دائر اوروپا

غزته لرنده مندرج بر بندك ترجمه سيدر

برنجى عد اولنان كتيخانه بر شركت معرفتيله تاسيس ايتش و بر شركت اعضاسنك هر برى سنده الى فرائق تاديه سنى در عهد ايلمشدر . كتيخانه عمومى دكلسه ده جزؤى بر اجرت دخولي ايله هر كس ايجرويه كبره رك استديكي كتابى آلوب او قور . كتيخانه مذكوره فن معماری به ؛

ترزیلکه؛ ابنه جسیهیه؛ صنایع نفیسهیه؛ آشیلغه و روسیه نك انار قدیمه دائر خلی کتب مقبوله موجوددر .

(نیورق) شهرینك ایکنجی کتبخانهسی (۰۸۰۴) سنه میلادیه سنده تأسیس اولنه رق (سوسیه نه ایستورقال) عنوانیله معروفدر . بو کتبخانه آمریقانك تاریخ طبیعییه؛ تاریخ سیاسییه، تاریخ مذاهنه دائر اولان کافه مدوناتی جمع و محافظه ایتمك مقصدیله تأسیس اولنمشدر . که بویله برکتبخانه هنوز فرانسه ده دخی یوقدر . ال ایله یازلمش کتابلردن و انار عتیقه دن، تاریخ طبیعی به دائر اشپادن ماعدا مذکور کتبخانه ده ۷۳۰۰۰ جلد مطبوع کتب مقبوله موجوددر بو کتابلرک ال غریبلریده امریقاده کی اقوام قدیمه دن باحث اولان اثرلردر (۷۰۴) تاریخ میلادی سنده آمریقاده ال اول نشر اولنسان (پوستونیوس لاتر) نام غزته دخی بو کتابلر میاننه داخلدر .

اشبو کتبخانهیه هرکس کیره میوب یالکز جمعیت اعضاسی دخول ایستدکری کی - بعده اتحاده ایتمك اوزره - مؤلفلر ایستدکری اناری اله بیلورلر .

اوجنجی کتبخانه (آستور لیبراری) نام کتبخانه در نامنه نظر ابو کتبخانه آستور نامنده برقاملیا طرفندن تأسیس اولنمشدر . (۱۸۴۸) سنه میلادیه سنده وفات ایدن موسیو (زاقوب آستور) عمومی برکتبخانه تأسیس اولنمق اوزره ایکی ملیون فرانق ترک ایشم و موسی الیهک اولاد و اخفادی ده اثر پدیه افتخار ایله کتبخانه نك ترقیاته اودرجه خدمت ایلمشلردر - که بوکونکی کونده مذکور کتبخانه (نیورق) شهرینك ال برنجی کتبخانه لرندن عد ایدیله بیلر . بو کتبخانه ده برچوق رسائیدن ماعدا ۲۲۰۰۰۰ کتاب وارددر . کتابلرک بولندینی دائر نك برجهتسنده نسوانه مخصوص براوطه بولندینی کی مذکور کتبخانه یی زیارت ایدن ذوات صورت مخصوصه ده موجود اولان بردقته وضع امضا ایلدکلرندن هر سه برچوق مؤلفلرک ال یازیلرینی حاوی بشقه جه برکتاب نشر اولنمقده در .

اشبو کتبخانه ده موجود اثرلردن ال زیاده جالب دقت اولان انار شرق و مصر اعظم اسلافیله چینلیرک و ژاپونیا لیرک ال یازیلریدر . مصر یونك ال یازیسيله مرتب اولان کتابلرک کثرت و نفاستدن بحث اولندقدن صکره بونلرک لوندره موزه خانه سنده کی انار مصریه دن دون برحاله اولمدقاری ده تأمین اولنیور .

بو کتبخانه لرین بشقه درت کتبخانه ده وارددر - که بونلره موزه خانه نامی ویرلسه بحددر . خلاصه (نیورق) شهرنده موجود اولان کتبخانه لر اوروپا کتبخانه لرندن ده ماکمل، ده منتظم اولوب بوعلویت و بوانتظامده حکومتک اعانایله دکل، انجق بعض ارباب یسار وقتونک بذل و ایشار ایلدکری نقود حمیت سایه سنده حاصل اوله بیلمشدر .

— حمیت —

امریقا قطعه سی ده اوجیوز الی درتیوز سنه مقدم ظلام جهل و بدویت و فقرت کی بر مصیبت ایچنده قالمش برقطعه وحشیه ایدی .

ثمره سی و اقدام و اهتمام تام اوله رق بوکون هر فنده، هر نوع معمولانده اوروپایه مسابقت ایتمکده اولدینی یك چوق انار عالیله دلالتیله مرتبه نبوته وارمشدر - که بالاده کی کتبخانه لرک ترقیات مشروحه سی ده دلائل مشهوده جمله سندندر .

امریقا لیرک بویله ازیر مدت ظرفنده بودرجه مظهر ترقی اولدقاری و اهالی مزك اینه هنوز کابوس بطاقت التنده بولندقاری نظر دفته اندجه جدا محبت وطنیه و غیرت ملیه احساندن اولانلرک اساله دموع تأثر ایتملری فصل ممکن اوله بیلر ؟

مع مافیه انظار خفایا بین شاهانه لری دقایق احوال عالمی نحری و اسباب عمران و ترقیاتی استحضاره معطوف اولان سوکیلی پادشاه مزك عواطف مالانهایلری حمیت پرورانه ده دائما امید بخش ترقی اولمقده در - که ان شالله بوعالی همت و عاطفتلرک قریباً اقتطاف ثمراتیلده شیرینکام اولورز .

حزن آور بر تخمین

کیجه کوندز اوقاننك یکریمی درت ساعتدن اون دردینی مطالعه ایله کچورمکه مقتدر بر آدم بولنسه «پارس» ملت کتبخانه سنده کی تاریخه متعلق کتابلری انجق طقوز یوز سنه ده مطالعه ایده بیله چکی ارباب دقت طرفلرندن تخمین اولنمشدر !

انسانک اوقویه جنی انارک یالکز تاریخ اولمدینی تصور و حساب ایدیور و عمر بشرک نه قدر قصه اولدینی ملاحظه اولنور ایه حاصل ایلدیکمز استفاده نك نه درجه محدود بولندینی اکلاشیلر . نه بد بختلی !

کریدل ابراهیم ام

مغذور عشق

— مابعد —

عمری

خلیل ادیب

او کونلرده کی احوالی تصویر کر چکدن ممکن اوله منزه. دوشنیورم دوشنیورمده خاطرانی بیله بنی داغدار اضطراب ایدیور. کمال تهالکله منتظر اولدیغم جواب اوچ کون صکره ظهور ایتدی؛ او اوچ کون نظرمدده اوقات جهنم قدر امتداد ایتش ایدی. کاه خیال وصال ایله دنیاده نه قدر سعادت نه قدر اقبال متصور ایسه هبسنه بردن نائل اولمشجه سنه نور دریالری ایچنده یوزردم؛ کاه اندفاعی غیرقابل اولان هجران دائمی خوفیله وجودمک هرذره سی آشور ایچنده یاتمه، هر مسامدن آتشن ترلر دوکولمه باشلاردی. ایسته... ایسته احوال عینیه عودت ایتدی. (بو ائشاده الی سینه سنه وضع ایدهرک کندی کندی نه شو سوزلری تکرار ایتمه باشلادی :

«چارپن کوکل چارپن! فصل برحد ناشناسک محکومی اولدیغکی اوکرن! چارپن! بوسنک لایق اولدیغک برجزادرا چارپن! محفظه وجود برکون پارچه نیر، سنده ازاد اولورسک! اه! بیلیم، بیلیم — که اوزمانده ازاده اضطراب اوله بیله جکیمسک؟»

یدنجی باب

شکیب برمدت قلیله شدتلی بر صورتده چار پشدقدن صکره سوزینه دوام ایدهرک دیدی که :
— اوت عزیزم، اوچ کون صکره جواب الله بیلدی — که بوجواب ایدی بریاس بر فلاکت مقدماتی اخطار ایتش ایدی. اوت، ایسته اوکون لذت حیاتدن محروم اولدیغم، هر شیه و داع ایتدیکم برکوندر. حیفاکه هنوز یاشایورم!... بو ائشاده بیچاره شکیبک سیماسی او درجه مخزونانه برلوحه تصویر ایدیوردی — که تماشاسی هرقلب سودا ناپذیری ده هیجان و اضطرابه دوچار ایده بایردی. سوزینه دوام ایتک ایچون براییکی دقیقه یه خراب اباد اولان قلب سودا پناهیه اوغراشدینی، حسیاتنه غلبه ایتمه چالشدینی صرمدده دیدمکه :

— واقعا خلاف انتظار بر جواب آلتی انسانی مضطرب

ایدر؛ مع مافیه زمان هر درلو اضطراباتک تعدیل و تهوینه خادمدر. بوقدر تأسف ایتیکز. سز بستیون محکوم حسن سودا اولیور بیورسکز! هم فصل بر جواب الیدیغی ده توضیح ایتدیکز؟ یوقسه....

تسلی مقصدیله سویلیدیکم شو سوزلری اکمال ایتیکزین شکیب شوصورتله افادانه دوام ایتدی :

— ازاجق صبر ایدیکز، فصل بر جواب اولدیغه شمعی سزده واقف اوله جقسکز. جوابدن بشقه اغرب برحاله ده واقف اوله جقسکز — که بو آنده او حال ذهنی اشغال ایتمه باشلادیغندن نه سویله جکمی ده طوغریسی نه سویلیدیکم ده بیلیمورم؛ وقت وقت وجودمک هرذره سی ترمکه باشلایور!

«قزک والده سنک حسن حاله دائر والده دن الدیغم معلومات اوزرینه حقیقه بویله بر جوابه منتظر دکل ایدم. فقط پدری رجامزی قطعاً رد ایتش و کریمه سی خاله زاده سنک تحت نکاحنه ویره جکمی بیلدیرمش ایدی. برده مراجعتمک ملاحظه سزلفه حل اولتدینی، حد ناشناسلغمز پدر بک اقدینک حیرتی جلب ایلدیکی اکلاشیلیور ایدی. ماحصل جواب، جکر دوز برصاعقه ایدی؛ او دقیقه دن اعتباراً شدتی اعضامک هرذره سی حکم و تأثیری الله الدی؛ شمعی اکلا دیکز می؛ اضطرابات وجدانیه — دیدیکز، اکلا دیکز کی — زمان و مکان ایله کسب سکون ایده بیله جک ایتلاردن دکلدر — که برجهت تسلی بوله بیلیم!

«عزیزم! انسان حقیقه بک عاجز یار ادمش بر مخلوق قدر. زمان اولور، عالمه درس حکمت و انسانیت ویره جک قدر نفسنده اقتدار کورر؛ بعض وقتده انسانیتی پایمال ایدرده خبری اولماز و یاخود بودرلو حرکاتنه واقف اولورده صکره جهت تسلی ارامغه، کندسنی معذور کوسترمکه چالیشیر! بر زمان صواب ظن ایتدیکی بر شیک خطا و خطا قیاس ایلدیکی احوالک صواب اولدیغی اکلار. اراده و اختیارینه مغرور اولوب طوررکن بر قوته محکوم و تلواتدن نفرت ایدرکن دشمن ثبات اولور. ایسته بوسویلیدیکم سوزلرده خلاصه تجاربمدر. (بقیه سی او بر نسخه یه)